

V Bruselu dne 15.7.2015
COM(2015) 339 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Realizace nové politiky pro spotřebitele energie

{SWD(2015) 141 final}

1. ÚVOD

Rámcová strategie pro energetickou unii¹ stanoví vizi energetické unie, „jejímž jádrem jsou občané, kteří přijmou odpovědnost za přechod na jiné zdroje energie, využívají výhod plynoucích z nových technologií v zájmu snížení svých nákladů a aktivně se podílejí na trhu, a kde je zranitelným spotřebitelům poskytována ochrana“.

Přestože v posledním desetiletí proběhla v Evropě transformace odvětví energetiky, maloobchodní trhy s energií, na které se zaměřuje toto sdělení, nedržely krok. Mezi překážky, kvůli kterým spotřebitelé – domácnosti, podniky a průmysl – nemohou plně využít výhod probíhající transformace energetiky, smysluplně řídit svou spotřebu a snižovat své náklady, patří:

- nedostatek náležitých informací o nákladech a spotřebě nebo nedostatečně transparentní nabídky, kvůli kterým je pro spotřebitele (nebo spolehlivé zprostředkovatele a společnosti poskytující energetické služby, například agregátory, jednající jejich jménem) obtížné posoudit situaci a příležitosti na trhu,
- rostoucí podíl síťových poplatků, daní, a zejména dalších poplatků na průměrném konečném účtu domácnosti za elektřinu,
- nedostatečná konkurence na mnoha maloobchodních trzích, chybějící odměna za aktivní účast a obtíže při změně dodavatele, což má odrazující účinek,
- nedostatečně rozvinuté trhy s energetickými službami pro domácnosti a v oblasti reakce strany poptávky, které zužují možnosti výběru pro spotřebitele,
- překážky bránící spotřebitelům ve vlastní výrobě a spotřebě, které snižují potenciální přínosy, jichž mohou spotřebitelé dosáhnout,
- nerovný přístup k informacím a vysoké překážky vstupu na trh pro nové konkurenty, což zpomaluje přijímání dostupných vyspělých technologií a postupů, jako jsou inteligentní měření, inteligentní spotřebiče, distribuované zdroje energie a zlepšování energetické účinnosti.

Vize Komise v oblasti nového uspořádání trhu s elektřinou má za cíl nabídnout spotřebitelům energie novou politiku, mimo jiné lepším propojením velkoobchodních a maloobchodních trhů. Díky využití nových technologií by nové a inovativní společnosti poskytující energetické služby měly umožnit všem spotřebitelům, aby se plně zapojili do transformace energetiky a řídili svou spotřebu energie s cílem dosáhnout energeticky účinných řešení, která jim ušetří peníze a přispějí k celkovému snížení spotřeby energie.

2. TŘI PILÍŘE STRATEGIE K REALIZACI NOVÉ POLITIKY PRO SPOTŘEBITELE ENERGIE

V rozsáhlých konzultacích s občany, spotřebiteli a zúčastněnými stranami, včetně veřejné konzultace v první polovině roku 2014², a v diskusích v rámci skupin odborníků pod vedením

---

¹ COM(2015) 80 final.

² <http://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

Komise³ byly jako klíčové pro realizaci nové politiky pro spotřebitele identifikovány tři hlavní body: posílení postavení spotřebitelů, inteligentní domácnosti a sítě, správa dat a bezpečnost.

2.1. Možnost spotřebitelů jednat

2.1.1. Úspora peněz a energie díky lepší informovanosti

Spotřebitelé vynakládají v průměru 6,4 % své celkové spotřeby na elektřinu, plyn, vytápění a chlazení – což je o 15 % více ve srovnání se situací před pěti lety. V EU se přibližně 40 % energie spotřebovává v budovách, z toho 80 % k vytápění a chlazení⁴.

Jedním z klíčových prvků při snižování nákladů pro spotřebitele je účinnější využívání energie, a proto se energetická účinnost zvažuje při veškerém rozhodování o energetické unii. I když hlavní úlohu mají v tomto směru rekonstrukce budov, významný dopad na spotřebu energie může mít už instalace jednoduchých nástrojů, jako je ovládání topení a termostaty. Významných úspor energie lze rovněž dosáhnout zvýšením účinnosti výrobků, jako jsou kotle, televizory, chladničky a pračky. Revidovaný návrh o označování energetickými štítky, který je předložen v rámci tohoto balíčku, zajistí větší transparentnost, výrobce bude motivovat k inovacím a spotřebitelům nabídne informace, na jejichž základě se budou moci rozhodnout pro ty nejúčinnější spotřebiče.

Zavedením měření a účtování individuální spotřeby v budovách s více bytovými jednotkami a ve víceúčelových budovách lze podnitit snížení poptávky po vytápění/chlazení o 10–30 %⁵. Ze zkušeností rovněž vyplývá, že díky řešením založeným na informačních a komunikačních technologiích, která konečným uživatelům poskytují přes internet informace o jejich spotřebě, mohou nájemníci snížit svou spotřebu přibližně o 8 % jenom tím, že změní své návyky týkající se vytápění⁶.

Právní předpisy upravující vnitřní trh s energií a směrnice o energetické účinnosti zavedly právo spotřebitelů na přesné měření a informace o spotřebě. Transparentní a aktuální informace o účtování zvyšují důvěru spotřebitelů a míru jejich účasti. Nicméně naprostá většina Evropanů obdrží tyto informace nejvýše jednou nebo dvakrát ročně a často dochází ke sporům ohledně měření. Aby spotřebitelé lépe rozuměli svým účtům za energie, Komise společně s vnitrostátními regulačními orgány posoudí, jak by bylo možné zlepšit srozumitelnost a porovnatelnost obsahu vyúčtování pro spotřebitele. Výsledkem by rovněž měla být lepší informovanost spotřebitelů o jednotlivých složkách cen energie a položkách ve vyúčtování, též díky větší transparentnosti, pokud jde o síťové a další poplatky a daně.

Všichni spotřebitelé, jakož i spolehliví zprostředkovatelé a společnosti poskytující energetické služby, které si spotřebitelé najímají, aby jednali jejich jménem, by měli mít snadný přístup ke svým údajům o spotřebě v reálném či téměř reálném čase, aby podle nich mohli přizpůsobit svou spotřebu a šetřit energií. Tyto údaje v reálném čase nejsou nezbytné pro

---

³ Pracovní skupina pro inteligentní síť, Občanské energetické fórum a jeho odborné skupiny zaměřené na zranitelné spotřebitele a na spotřebitele jako účastníky trhu s energií, podskupina pro energetiku Evropské poradní skupiny spotřebitelů.

⁴ Zdroje: Ceny energie a energetické náklady, COM(2014) 21/2, 29.1.2014, Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky, COM(2014) 520 final, 23.7.2014. Těmito a dalšími otázkami (například synergiemi mezi elektrickými sítěmi a sítěmi vytápění a chlazení) se bude zabývat připravovaná strategie Evropské unie v oblasti vytápění a chlazení a přezkum směrnice o budovách.

⁵ Zdroj: příloha posouzení dopadů směrnice o energetické účinnosti, SEC(2011) 779 final, 22.6.2011.

⁶ Studie „Snižování spotřeby energie v budovách s využitím IKT – SMART 2013/0073“.

účely vyúčtování, a proto by mohly být pro spotřebitele přístupné přímo z měřicího systému prostřednictvím standardního rozhraní.

Pokud jde o poskytování bezplatného a častého přístupu k přesným údajům o spotřebě, lepší účtování a méně sporů ohledně měření, hlavní úlohu hrají inteligentní měřiče⁷. Údaje z členských států ukazují, že 72 % evropských spotřebitelů má mít do roku 2020 inteligentní měřič elektriny⁸ v důsledku jejich zavádění v širokém měřítku, které k dnešnímu dni probíhá nebo se plánuje v 17 členských státech⁹. Přínosy a náklady zavádění inteligentních měřičů musí být spravedlivě rozděleny mezi průmyslové subjekty a spotřebitele, přičemž je třeba zohlednit analýzy nákladů a přínosů a stanoviska podniků a spotřebitelských organizací.

Při přípravě přezkumu právních předpisů o energetické účinnosti (směrnice o energetické účinnosti a směrnice o energetické náročnosti budov) a iniciativy o uspořádání trhu s elektřinou Komise zvažuje, jak by spotřebitelé mohli využít snadnější a častější přístup k údajům o své spotřebě, včetně možnosti požádat o inteligentní měřič, pokud nejsou na jejich území zaváděny systematicky.

2.1.2. Řada možností volby pro spotřebitele

S probíhající transformací energetiky se spotřebitelům nabízejí nové příležitosti, jak se aktivně zapojit, a tím dosáhnout výhod. Spotřebitelé v celé Unii by měli mít možnost si svobodně zvolit, jakou formou by se nejraději aktivně účastnili trhů s energií – buď přímo, nebo pověřením spolehlivých zprostředkovatelů a společností poskytujících energetické služby, jako jsou agregátoři, aby za ně činili rozhodnutí v oblasti energií a jednali jejich jménem.

a) Změna dodavatele – výhody lepší porovnatelnosti

Klíčovou změnou, kterou přinesl vnitřní trh s energií v EU, je právo všech spotřebitelů porozhlédnout se po nejlepších nabídkách a zvolit si zdroj energie dle vlastního výběru. Mnoho občanů však o svém právu změnit dodavatele a smlouvu o dodávkách energie stále neví. Komise ke zvýšení povědomí spotřebitelů o tomto a dalších právech vypracovala v roce 2014 informační materiál, který shrnuje hlavní práva spotřebitelů energie zakotvená v právních předpisech EU¹⁰.

Změna dodavatele musí být jednoduchá po technické stránce, rychlá a spolehlivá. V tomto směru jsou **vítány** iniciativy vnitrostátních regulačních orgánů na **zkrácení doby potřebné pro změnu dodavatele**.¹¹ Rovněž lze zvážit zrušení poplatků a pokut za změnu dodavatele, které omezují možnost volby spotřebitelů a hospodářskou soutěž jako takovou.

⁷ Inteligentním měřičem se rozumí elektronický systém, který může měřit spotřebu energie, přičemž oproti běžnému měřiči poskytuje více informací, a může přenášet a přijímat údaje za použití určité formy elektronické komunikace; srov. čl. 2 bod 28 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.

⁸ „Srovnání zavádění inteligentního měření v zemích EU-27 s důrazem na elektřinu“, COM(2014) 356: 16 členských států se zavázalo do roku 2020 nainstalovat 245 milionů inteligentních měřičů v hodnotě přibližně 45 miliard EUR.

⁹ Švédsko, Itálie, Finsko, Malta, Španělsko, Rakousko, Polsko, Spojené království, Estonsko, Rumunsko, Řecko, Francie, Nizozemsko, Lucembursko, Dánsko, Irsko a Lotyšsko.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/consumer_scoreboards/10_edition/docs/consumer_market_brochure_14_1027_cs.pdf a

http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2014.pdf

¹¹ Rada evropských energetických regulačních orgánů.

Nejdůležitější je, že změna se musí zakládat na snadno dostupných, transparentních, důvěryhodných a snadno porovnatelných informacích jak o ceně, tak o smluvně zaručené kvalitě a o spokojenosti zákazníků, například s využitím systémů hodnocení zákazníky vztahujících se na všechny dodavatele a nabídky na trhu. Spotřebitelé mohou činit informovanější rozhodnutí také díky informacím o skladbě a druzích zdrojů energie, které dodavatelé používají¹².

Komise bude spolupracovat s vnitrostátními regulačními orgány na tvorbě kritérií transparentnosti a spolehlivosti pro nástroje na porovnávání cen energií a na zajištění, aby každý spotřebitel měl přístup k alespoň jednomu nezávislému a ověřenému porovnávacímu nástroji, pomocí něhož bude moci porovnat stávající smlouvu vůči všem nabídkám dostupným na trhu.

Na základě prvních snah průmyslových a spotřebitelských organizací a na základě osvědčených postupů vymezených v rámci Občanského energetického fóra¹³ bude Komise ve spolupráci s vnitrostátními regulačními orgány usilovat o nalezení minimálních standardů pro klíčové informace v reklamě a ve vyúčtováních, zejména pokud jde o srovnávání cen.

Jak zdůrazňuje sdělení o energetické unii, obzvláště významnou překážku účinné hospodářské soutěže může představovat **regulace maloobchodních cen**. Členské státy často odůvodňují regulaci cen nevýkonným maloobchodním trhem nebo potřebami v oblasti sociální ochrany. Dosahování cílů sociální politiky, jako je ochrana zranitelných spotřebitelů, pomocí všeobecné regulace sazeb není transparentní a ve skutečnosti může náklady na energii zvýšit, a to jak pro zranitelné spotřebitele, tak i pro ostatní. Proto by měla být prozkoumána jiná, udržitelnější a přesněji cílená opatření, aby členské státy mohly snáze deregulovat ceny pro konečné uživatele. Jak stanoví strategie pro energetickou unii, Komise spolupracuje s členskými státy na postupném odstraňování cen, jež jsou regulací stlačeny pod úroveň nákladů, přičemž dbá, aby toto odstraňování bylo doprovázeno cílenou a účinnou ochranou zranitelných spotřebitelů. Příklady úspěšných odstranění regulovaných cen, například v Irsku, jsou pro ostatní členské státy poučením.

b) Využití hodnoty flexibility prostřednictvím reakce strany poptávky

Vzhledem k růstu podílu energie z obnovitelných zdrojů s kolísavou dostupností je reakce strany poptávky důležitější než kdy dříve. Energetická účinnost a reakce strany poptávky často představují lepší možnost, jak dosáhnout rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou, než výstavba více elektráren či elektrických vedení nebo jejich udržování v provozu. Je zřejmé, že rozhodnutí, zda se zapojit do systému reakce strany poptávky, musí vždy zůstat na spotřebiteli.

V některých částech Evropy jsou systémy reakce strany poptávky na maloobchodní úrovni již zavedeny. Průmyslové a kancelářské budovy ve Spojeném království díky flexibilním automatizovaným programům reakce strany poptávky ušetřily až 24 % nákladů a snížily spotřebu elektřiny o 10 až 36 %¹⁴.

Klíčovým předpokladem reakce strany poptávky je přístup spotřebitelů k **cenovým signálům, které zvýhodňují flexibilní spotřebu**. Tyto signály mohou být nabízeny formou smluv

¹² Jak již stanoví například čl. 3 odst. 9 písm. a) a b) směrnice 2009/72/ES.

¹³ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2012111314_citizen_forum_meeting_working_group_report.pdf;
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20131219-e-billing_energy_data.pdf

¹⁴ Pilotní projekt Fortum 2014, SEAM Group 2014 a Thames Valley Vision, Bracknell, Spojené království, 2013.

o dodávkách založených na dynamické tvorbě cen nebo smluv, které zahrnují řízení zátěže v reakci na podmínky na trhu nebo stav sítě. Dopady takových smluv by měly být spotřebitelům dobře vysvětleny. Další pobídkou by mohlo být snížení síťových poplatků, pokud se v době, kdy jsou sítě přetížené, sníží spotřeba. I když by spotřebitelé měli být podněcováni k účasti v systémech reakce strany poptávky, nesmějí být penalizováni ti, kdo svou poptávku nemohou přesouvat.

Přestože jsou tyto možnosti stále ještě v plenkách, počáteční zkušenosti se smlouvami s dynamickou tvorbou cen ukazují, že mohou být pro spotřebitele přínosné¹⁵. Tam, kde jsou již realitou – např. ve Finsku nebo Švédsku – volí spotřebitelé smlouvy o dodávkách elektřiny s dynamickou tvorbou cen ve stále větší míře¹⁶, čímž ušetří 15 až 30 % svých nákladů na elektřinu. Probíhající revize směrnice o energetické účinnosti a tvorba legislativních návrhů k realizaci nového uspořádání trhu představují příležitost posoudit, jak zlepšit dostupnost smluv s časovým rozlišením.

c) Snížování nákladů na energie prostřednictvím vlastní výroby a spotřeby

Kombinace možností decentralizované výroby a skladování s pružností na straně poptávky může spotřebitelům v ještě větší míře umožnit, aby se stali svými vlastními dodavateli a správci, pokud jde o jejich energetické potřeby (resp. jejich část), stali se výrobci i spotřebiteli a snížili své náklady na energii.

Decentralizovaná výroba energie z obnovitelných zdrojů, ať už ji spotřebitelé využívají pro svou vlastní potřebu nebo dodávají do sítě, může užitečně doplnit centralizované zdroje. Pokud vlastní spotřeba dobře koresponduje s výrobou, může pomoci snížit ztráty v síti i její přetížení a v dlouhodobém horizontu snížit náklady na síť, které by jinak museli zaplatit spotřebitelé.

Pokud si spotřebitelé vyrábějí vlastní elektřinu z lokálních obnovitelných zdrojů, spotřebují méně elektřiny ze sítě. To ovlivní způsob výpočtu síťových tarifů. Síťové tarify by měly být stanoveny tak, aby odrážely náklady, byly spravedlivé, ale současně podporovaly cíle v oblasti energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů a pro spotřebitele byly srozumitelné a transparentní.

Vlastní výrobou energie se podrobněji zabývá pracovní dokument útvarů Komise, který doplňuje toto sdělení.

d) Zvyšování míry účasti spotřebitelů pomocí zprostředkování a kolektivních systémů

V řadě členských států se stále častěji objevují kolektivní systémy a komunitní iniciativy. Stále více spotřebitelů se zapojuje do kolektivních systémů vlastní výroby a spolupráce, aby lépe řídili svou spotřebu energie. Výsledkem této inovace pocházející od spotřebitelů jsou rovněž inovace určené pro spotřebitele a nástup nových obchodních modelů. Objevují se společnosti poskytující energetické služby, agregátoři, makléři, společnosti pro zpracování

---

¹⁵ Ve Finsku se v roce 2014 ceny elektřiny pro domácnosti snížily o 4 % v případě smluv s pevnou cenou a cca o 10 % v případě smluv navázaných na spotové ceny, což je od roku 2012 nejlevnější kategorie smluv. Zdroj: Energiavirasto (finský regulační orgán), 2015.

¹⁶ Ve Švédsku stále dominují smlouvy s pevnou cenou (43 % v roce 2012), nicméně roste podíl smluv s pohyblivou cenou (27,5 %, meziroční růst o 17 %). Celkové náklady na elektřinu v případě spotřebitele se standardní smlouvou byly v roce 2012 o 50 % vyšší než v případě flexibilní smlouvy. Zdroj: Energi Inspektion, výroční zpráva za rok 2013.

údajů, další zprostředkovatelé a často i spotřebitelské organizace, kteří spotřebitelům pomáhají dosáhnout výhodnějších podmínek a řeší za ně administrativu a složité hledání.

Tím se zároveň otevírají nové příležitosti pro místní komunity a orgány, jejichž regionální a místní energetické iniciativy mohou na místní úrovni zajistit cennou vazbu mezi osobami s rozhodovací pravomocí, občany a inovátory.

Pakt starostů a primátorů s více než 6 000 signatářskými městy ukazuje, že místní orgány jsou ochotny hrát svou úlohu v novém energetickém systému a podporovat inovativní místní energetická řešení, včetně řešení vyvinutých v rámci evropského inovačního partnerství Inteligentní města a obce.

Komise bude s Paktem starostů a primátorů nadále spolupracovat na usnadnění účasti spotřebitelů na trhu s energií a v oblasti účinné správy věcí veřejných pro energetickou unii, mimo jiné prostřednictvím místních energetických iniciativ. Kromě toho revize směrnice o obnovitelné energii a směrnice o energetické účinnosti a iniciativa o uspořádání trhu budou znamenat příležitost posoudit možnosti, jak usnadnit účinný přístup k inovativním dodavatelům energie, včetně kolektivních systémů.

2.1.3. Zachování maximální ochrany spotřebitelů

Právní předpisy EU již poskytují spotřebitelům energie značná práva, jejichž prosazování je i nadále prioritou. Komise ve spolupráci se spotřebitelskými organizacemi a regulačními orgány posoudí uplatňování těchto práv a poskytne podrobnější pokyny. Bude zváženo začlenění právních předpisů specifických pro energetiku do přílohy nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele. Primární odpovědnost za ochranu spotřebitelů energie a prosazování jejich práv zůstává na členských státech.

S rostoucím množstvím možností a nabídek spotřebitelé potřebují ještě větší jistotu, že jsou účinně chráněni před nekalými obchodními praktikami. Orgány, které takové praktiky a stížnosti v odvětví energetiky vyšetřují, by mohly mít prospěch z užší spolupráce se svými protějšky v ostatních členských státech.

Další důležitou oblastí, v níž by členské státy měly jednat, je energetická chudoba. V této oblasti se setkávají opatření sociální a energetické politiky. Energetickou chudobou je třeba se zabývat v širším kontextu sociálního zabezpečení, avšak nepřehlížet potřebu cílené a účinné pomoci odrážející osvědčené postupy v oblasti energetiky¹⁷.

Práce na osvědčených postupech uskutečněná se zúčastněnými stranami v rámci Občanského energetického fóra¹⁸ ukázala, že nejlepším dlouhodobým řešením energetické chudoby je zpravidla zlepšování energetické účinnosti. To by se mělo odrazit v krocích, které členské státy učiní, aby splnily své povinnosti podle právních předpisů EU, pokud jde o snížení zranitelnosti spotřebitelů a řešení energetické chudoby¹⁹. Občanské energetické fórum v tomto

---

¹⁷ Ty často zahrnují kroky specifické pro energetiku, jako je zlepšování energetické účinnosti, které může minimalizovat nadbytečnou spotřebu energie a snížit náklady zranitelných spotřebitelů na energii.

¹⁸ Viz pokyny týkající se zranitelných spotřebitelů, listopad 2013:

http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20140106_vulnerable_consumer_report_0.pdf

¹⁹ Viz studie z roku 2015 na adrese: <https://ec.europa.eu/energy/en/content/energy-poverty-may-affect-nearly-11-eu-population-study>

směru usnadňuje výměnu osvědčených postupů, pokud jde o nejučinnější pomoc, a to především prostřednictvím energetické účinnosti.

Komise v zájmu snazšího plnění závazků členských států v tomto směru a zvýšení transparentnosti zváží, jak v rámci celé EU zlepšit shromažďování údajů o energetické chudobě a její sledování a zároveň zajistit bezpečnost, soukromí spotřebitelů a ochranu osobních údajů. Lze zvážit společná minimální kritéria pro identifikaci zranitelnosti spotřebitelů²⁰ a energetické chudoby.

2.2. Uvádění inteligentních domácností a sítí do praxe

Inteligentní technologie pro sítě a domácnosti by spotřebitelům měly usnadnit účast na novém maloobchodním trhu a neměly by je zatěžovat. Integrovaná automatizovaná řešení mohou umožnit a zjednodušit účast spotřebitelů, a to díky propojení systémů inteligentních měřičů s inteligentními domácími systémy pro hospodaření s energií a inteligentními spotřebiči, s nimiž je snadné řídit spotřebu, účastnit se systémů reakce strany poptávky nebo co nejpřesněji sladit spotřebu s vlastní mikrovýrobou podle informací o cenách energie. Tyto inteligentní technologie rovněž usnadní zavádění elektrických vozidel.

Aby spotřebitelé i energetická soustava mohli plně využít přínosy těchto technologií, musí instalované inteligentní měřicí systémy nabízet funkce vhodné pro zamýšlený účel²¹. Zavedení vyspělé měřicí infrastruktury by kromě toho mělo zaručit technickou interoperabilitu a umožnit spotřebitelům přístup k údajům o jejich spotřebě prostřednictvím otevřeného, standardního, neproprietárního rozhraní²².

Evropské normalizační orgány²³ již vypracovaly úplný soubor norem pro inteligentní měřiče a pro celkovou architekturu i jednotlivé součásti inteligentních sítí, který pokrývá problematiku technologií i komunikace (např. protokoly pro výměnu informací). Komise bude pečlivě sledovat provádění těchto norem a bude analyzovat, zda jsou evropské normy pro inteligentní sítě a inteligentní měřicí systémy, jakož i doporučené funkce inteligentních měřicích systémů konzistentně uplatňovány, aby se dosáhlo požadované funkčnosti a interoperability.

Normy a interoperabilita jsou důležité také pro komunikaci v rámci domácnosti mezi inteligentním spotřebičem a systémy pro hospodaření s energií, aby bylo možné snadno nainstalovat a používat domácí zařízení, která podporují reakci strany poptávky. Je třeba, aby průmyslové subjekty tyto normy²⁴ rychle dokončily a začaly je používat, a v tom je třeba je podporovat. Rovněž je třeba hledat součinnosti s jinými systémy pro domácnosti (např. pro zásobování vodou), aby inteligentní zařízení mohla optimalizovat i tuto spotřebu.

Pokud jde o výzkum a pilotní projekty v oblasti technologií pro inteligentní domácnosti a inteligentní energetické sítě a v oblasti jejich bezpečnosti, bude se i nadále využívat

---

²⁰ Probíhající studie Komise týkající se zranitelnosti spotřebitelů na klíčových trzích v Evropské unii:

http://ec.europa.eu/chafea/consumers/tenders_2013_cons_08.html

²¹ Doporučení Komise 2012/148/EU ze dne 9. března 2012 o přípravách na zavedení inteligentních měřicích systémů.

²² Například rozhraní USB a data kódovaná podle normy DLMS/COSEM.

²³ Evropský výbor pro normalizaci (CEN), Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC) a Evropský ústav pro telekomunikační normy (ETSI).

²⁴ Např. ETSI/OneM2M, ontologie pro inteligentní spotřebiče, označování energetickými štítky.

financování z EU, aby se zvýšila mezinárodní konkurenceschopnost evropských podniků v tomto odvětví s vysokou hodnotou.

V neposlední řadě bude mít zásadní význam nákladově efektivní řízení investic a provozu v oblasti sítí. Systémy odměňování provozovatelů distribučních soustav by měly odrážet náklady, avšak také provozovatele motivovat, aby se nákladově efektivním způsobem podíleli na inovativních řešeních rozvoje sítě a v rámci své odpovědnosti za zpracování údajů se chovali jako neutrální subjekty přispívající k fungování trhu.

Členské státy a průmyslové subjekty by ke spolufinancování zavádění inteligentních technologií měly plně využívat evropské strukturální a investiční fondy a Evropský fond pro strategické investice. Investice do technologií a výzkumu v oblasti inteligentní energetiky, též prostřednictvím programu Horizont 2020, budou mít další pozitivní vedlejší účinky, neboť posílí konkurenceschopnost Evropy v průmyslových odvětvích s vysokou hodnotou, což je žádoucí mimo jiné i pro jednotný digitální trh.

Komise ve spolupráci s Radou evropských energetických regulačních orgánů a Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů zajistí, aby vnitrostátní regulační orgány ve svém přístupu k regulaci provozovatelů distribučních soustav stimulovaly inovace a nákladovou efektivitu, jakož i transparentnost kvality činností v oblasti distribuce energie.

2.3. Zvláštní důraz na správu a ochranu údajů

Důležitá část hodnoty budoucího trhu s energií bude spočívat v rozsáhlých datových tocích a širší integraci informačních a komunikačních technologií do energetických soustav. Proto by subjekt, který shromažďuje a zpracovává údaje v souvislosti s inteligentními měřicími systémy nebo jinými službami, jež umožní aktivní účast spotřebitelů, měl spotřebitelům a jakýmkoli třetím osobám, které si spotřebitelé určí, poskytovat přímý přístup k těmto údajům. Přístup by měl být účinný a nediskriminační²⁵. To má zásadní význam, pokud subjekt, který provádí měření nebo vyúčtování, na trhu poskytuje i jiné služby. I když nakládání s údaji může probíhat na základě různých modelů²⁶, zásadní význam má neutralita subjektů spravujících přístup k údajům.

V případě služeb s přidanou hodnotou musí mít k údajům o spotřebě nebo vyúčtování daného spotřebitele přístup pouze třetí strany pověřené tímto spotřebitelem. Komise v rámci strategie pro jednotný digitální trh v roce 2016 navrhne evropskou „iniciativu pro volný tok dat“²⁷, v jejímž rámci se bude zvažovat vlastnictví, interoperabilita, použitelnost a přístupnost údajů (včetně energetických).

Odvětví energetiky musí zůstat v čele, pokud jde o bezpečnost dat a ochranu soukromí a osobních údajů všech spotřebitelů.

Nově vznikajícími riziky v oblasti nakládání s údaji se zabývá návrh směrnice o bezpečnosti sítí a informací a návrh obecného nařízení o ochraně údajů, které Komise předložila a které se nyní projednávají. Komise v očekávání tohoto vývoje obecného regulačního rámce v oblasti

---

²⁵ Směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti a doporučení Komise 2012/148/EU o přípravách na zavedení inteligentních měřicích systémů.

²⁶ Zpráva na adrese: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/xpert_group3_first_year_report.pdf

²⁷ <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/>

zabezpečení údajů a ochrany soukromí spolupracovala se zúčastněnými stranami z odvětví energetiky na relevantních odvětvových nástrojích.

V říjnu 2014 Komise přijala doporučení²⁸, které členským státům a průmyslu dává pokyny, jak posuzovat důsledky ochrany údajů, aby členské státy i průmysl mohly předvídat jejich možný vliv na práva a svobody subjektů údajů a zavést přísná ochranná opatření²⁹. Bude-li se odvětví energetiky doporučením řídit, bude moci dosáhnout špičkové úrovně v oblasti ochrany údajů nákladově a administrativně efektivním způsobem.

3. ZÁVĚR A DALŠÍ KROKY

Realizace nové politiky stanovené ve strategii pro energetickou unii znamená učinit spotřebitele středem prosperujícího a fungujícího energetického systému. Kroky směřující k tomuto cíli lze shrnout v těchto deseti bodech:

1. Poskytnout spotřebitelům častý přístup, včetně přístupu v téměř reálném čase, k částečně standardizovaným, smysluplným, přesným a srozumitelným informacím o spotřebě, souvisejících nákladech a druzích zdrojů energie.
2. Zajistit, aby změna dodavatele byla rychlá a jednoduchá, zakládala se na transparentních a přímo porovnatelných nabídkách od konkurenčních dodavatelů a nebránily jí např. poplatky za změnu.
3. Zajistit, aby spotřebitelé byli na novém trhu s energií nadále plně chráněni, a to i před nekalými obchodními praktikami.
4. Poskytnout spotřebitelům příležitost stát se aktivními hráči v energetice a mít z aktivního přístupu prospěch, například možnost upravit a snížit svou spotřebu podle vývoje cen, pomoci vyrovnávat kolísání výroby energie z obnovitelných zdrojů prostřednictvím reakce strany poptávky nebo energii vyrábět či skladovat.
5. Ponechat spotřebitelům i nadále kontrolu nad údaji o spotřebě/měření; pokud spotřebitelé poskytnou jiným stranám (dodavatelům a zprostředkovatelům) přístup ke svým údajům, musí být zaručena ochrana jejich soukromí a bezpečnost a ochrana jejich údajů.
6. Zajistit spotřebitelům přístup ke konkurenčním a transparentním tržním nabídkám, ale přitom spotřebitelům, kteří jsou ve zranitelném postavení a/nebo čelí energetické chudobě, poskytnout cílenou a účinnou pomoc, jež odpovídá osvědčeným postupům a přispívá k energetické účinnosti a úsporám energie.
7. Poskytnout spotřebitelům možnost účastnit se trhu prostřednictvím důvěryhodných zprostředkovatelů či kolektivních nebo komunitních systémů. Tito zprostředkovatelé musí mít rovný přístup na trhy a k údajům o spotřebě a musí být monitorováni stejným způsobem jako dodavatelé.
8. V zájmu maximalizace přínosů pro spotřebitele zajistit, aby inteligentní spotřebiče a součásti pro domácnost byly plně interoperabilní a snadno použitelné a aby

---

²⁸ Doporučení Komise 2014/724/EU o šabloně pro posouzení dopadů inteligentních sítí a inteligentních měřicích systémů na ochranu údajů.

²⁹ Doporučení podporuje vyzkoušení a používání šablony pro posouzení dopadů na ochranu údajů, kterou společně vypracovali Komise a odborníci a která má sloužit jako hodnotící a rozhodovací nástroj pro subjekty, které investují do odvětví inteligentních sítí nebo takové investice plánují.

inteligentní měřicí systémy byly vhodné pro zamýšlený účel a disponovaly doporučenými funkcemi.

9. Zajistit nákladově efektivní a stabilní provoz sítě, zaručit nediskriminační zacházení s údaji o měření s potenciální komerční hodnotou ze strany provozovatelů distribučních soustav nebo jakýchkoli jiných odpovědných subjektů.
10. Ve spolupráci se všemi účastníky trhu posílit vazbu mezi výzkumem, inovacemi a průmyslem za účelem rozvoje mezinárodní konkurenceschopnosti v oblasti technologií inteligentních domácností a inteligentních sítí.

Řadu nástrojů k dosažení tohoto cíle poskytují stávající unijní i vnitrostátní právní předpisy, jakož i účinný regulační dohled. Je třeba, aby členské státy přijaly opatření, přičemž důležitou úlohu v účinném řízení energetické unie budou mít také iniciativy průmyslových subjektů, spotřebitelských organizací a vnitrostátních regulačních orgánů zaměřené na spolupráci. Nadcházející přezkumy stávajících právních předpisů (směrnice o energetické účinnosti, směrnice o energetické náročnosti budov a směrnice o obnovitelných zdrojích energie), kodexy sítě a plánovaná iniciativa o novém uspořádání trhu, jakož i posouzení dopadů uvedených kroků budou příležitostí určit, kde je zapotřebí přijmout opatření na úrovni EU, aby se nová politika pro spotřebitele stala skutečností. Prvním krokem, který spotřebitelům pomůže činit informovaná rozhodnutí s cílem snížit účty za energii, je revize směrnice o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích.